

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS **par dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem** **aprēķināšanas metodiku**

2017. gada 22. februāris

Rīga

Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039 Latvija

T: +371 67097200

F: +371 67097277 E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

SATURA RĀDĪTĀJS

I	Konsultāciju dokumenta mērķis	3
II	Metodikas projekta nepieciešamība	3
III	Papildu informācija	3

Pielikums: lēmuma projekts "Dabagāzes cenas saistītajiem lietotājiem aprēķināšanas metodika"

I Konsultāciju dokumenta mērķis

Konsultāciju dokumenta (turpmāk – Dokuments) mērķis ir uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmuma projektu "Dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem aprēķināšanas metodika" (turpmāk - Metodikas projekts).

II Metodikas projekta nepieciešamība

Enerģētikas likuma 107.panta trešā daļa, kas stājas spēkā 2017.gada 3.aprīlī, noteic, ka dabasgāzes piegādi saistītajiem lietotājiem nodrošina publiskais tirgotājs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā par regulatora noteiktu dabasgāzes cenu vai, ja saņemta regulatora atļauja, par dabasgāzes cenu, ko noteicis publiskais tirgotājs, saskaņā ar regulatora noteikto dabasgāzes cenas aprēķināšanas metodiku. Atbilstoši Enerģētikas likuma pārejas noteikumu 54.punktam Regulators līdz 2017.gada 3.aprīlim izdod Enerģētikas likuma 107.panta trešajā daļā noteikto dabasgāzes cenas aprēķināšanas metodiku, kas paredz cenas noteikšanu enerģijas vienībās izteiktam dabasgāzes apjomam. Ņemot vērā šo Enerģētikas likumā noteikto Regulatora pienākumu, ir sagatavots Metodikas projekts.

Metodikas projekts paredz, ka dabasgāzes cenu saistītajiem lietotājiem veido divi elementi - maksa par tirdzniecības pakalpojumu un dabasgāzes tirdzniecības cena. Metodikas projekts nosaka dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem aprēķinā iekļaujamās izmaksas un to attiecināšanas principus, dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem noteikšanu, tajā skaitā dabasgāzes tirdzniecības cenas aprēķinu, dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem elementu projektu izstrādāšanas, iesniegšanas un izvērtēšanas kārtību.

Metodikas projekta Noslēguma jautājumos ietverts regulējums, kā noteikt dabasgāzes cenu saistītajiem lietotājiem līdz brīdim, kad stājas spēkā saskaņā ar apstiprināto Dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem aprēķināšanas metodiku noteiktie dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem elementi.

Regulatora sagatavotais Metodikas projekts ir pievienots Dokumenta pielikumā.

III Papildu informācija

Priekšlikumus un komentārus par Metodikas projektu lūdzam Regulatoram iesniegt rakstveidā, kā arī elektroniskā formā, nosūtot tos uz elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv līdz 2017.gada 9.martam.

Priekšsēdētāja

R.Irkļa

p.i.

padomes loceklis

I.Birziņš

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

___02.2017.

Nr. ___
(prot. Nr. __, __p.)

Dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem aprēķināšanas metodika

Izdota saskaņā ar Enerģētikas likuma
107.panta trešo daļu, likuma
“Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”
9.panta pirmās daļas 2.punktu un
25.panta pirmo daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem aprēķināšanas metodika (turpmāk – metodika) nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka dabasgāzes cenu saistītajiem lietotājiem.
2. Metodikā lietoti šādi termini:
 - 2.1. **dabasgāzes cena saistītajiem lietotājiem (turpmāk – dabasgāzes cena)** – atbilstoši izmaksām noteikta maksa, ko veido maksa par tirdzniecības pakalpojumu un dabasgāzes tirdzniecības cena un saskaņā ar kuru saistītais lietotājs norēķinās ar publisko tirgotāju;
 - 2.2. **prognozētais dabasgāzes tirdzniecības apjoms** – trīs iepriekšējo kalendāro gadu vidējais dabasgāzes tirdzniecības apjoms saistītajiem lietotājiem.
3. Publiskais tirgotājs visas izmaksas uzrāda ar precizitāti līdz 0,5 tūkstošiem *euro* [tūkst. EUR] un dabasgāzes apjomu kilovatstundās [kWh], kas noapaļotas līdz veselam skaitlim.
4. Dabasgāzes tirdzniecības cena tiek noteikta sešu mēnešu periodam (turpmāk - noteikšanas periods). Maksa par tirdzniecības pakalpojumu tiek noteikta gadam.

2. Tirdzniecības pakalpojuma izmaksu aprēķins

5. Publiskais tirgotājs tirdzniecības pakalpojuma izmaksu aprēķinā precīzi un nepārprotami norāda tikai izmaksas, kas saistītas tirdzniecības pakalpojuma sniegšanu.
6. Tirdzniecības pakalpojuma izmaksas veido klientu apkalpošanas izmaksas, rēķinu un maksājumu apstrādes izmaksas. Tirdzniecības pakalpojuma kopējās izmaksas nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{tirdz\ kopā} = I_{tirdz} + P_{tirdz} ,$$

kur

$$I_{tirdz} = I_{pers} + I_{saim} + I_{nol} + I_{nod} ,$$

kur

$I_{\text{tirdz kopā}}$ – tirdzniecības pakalpojuma kopējās izmaksas [EUR];

I_{tirdz} – tirdzniecības pakalpojuma izmaksas [EUR];

P_{tirdz} – apgrozījuma rentabilitāte [EUR];

I_{pers} – personāla un sociālās izmaksas [EUR];

I_{saimn} – pārējās saimnieciskās darbības izmaksas [EUR];

I_{nod} – pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums [EUR];

I_{nod} – nodokļi, kas attiecināmi uz dabasgāzes tirdzniecību [EUR].

7. Personāla un sociālās izmaksas (I_{pers}) aprēķina saskaņā ar Darba likumu un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.
8. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas (I_{saimn}) ir ar publiskā tirgotāja darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu tirdzniecības pakalpojuma sniegšanu, un nav iekļautas citās izmaksu pozīcijās.
9. Pamatlīdzekļu nolietojumu un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{\text{nod}} = I_{\text{nod pam}} + I_{\text{nod nem}} ,$$

kur

I_{nod} – pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums [EUR];

$I_{\text{nod pam}}$ – pamatlīdzekļu nolietojums [EUR];

$I_{\text{nod nem}}$ – nemateriālo ieguldījumu izveidošanas izmaksu norakstījums [EUR].

10. Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un publiskā tirgotāja pieņemto grāmatvedības politiku.
11. Ja pamatlīdzekļi nav pilnībā izmantoti tirdzniecības pakalpojuma sniegšanai, aprēķināto nolietojumu koriģē atbilstoši pamatlīdzekļu lietderīgai izmantošanai.
12. Nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina pētniecības un publiskā tirgotāja attīstības izmaksām, koncesiju, patentu, licenču, preču zīmju un citu nemateriālo ieguldījumu izmaksām (izņemot publiskā tirgotāja nemateriālo vērtību), ņemot vērā starptautiskos grāmatvedības standartus un publiskā tirgotāja pieņemto grāmatvedības politiku.
13. Nekustamā īpašuma nodokli aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai aktīviem, kas tiek izmantoti tirdzniecības pakalpojuma sniegšanai.
14. Uzņēmumu ienākuma nodokli aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem.
15. Apgrozījuma rentabilitāte (P_{tirdz}) tiek aprēķināta, fiksētu apgrozījuma rentabilitātes procentu reizinot ar tirdzniecības pakalpojuma kopējām izmaksām (I_{tirdz}). Fiksētu apgrozījuma rentabilitātes procentu nosaka kā pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procenta likmi.
16. Publiskais tirgotājs uzskaites sistēmā nodala izmaksas, kas attiecināmas uz dabasgāzes tirdzniecību saistītiem lietotājiem, no citām izmaksām, kopā ar tirdzniecības pakalpojuma aprēķinu iesniedzot izmaksu attiecināšanas modeli.

3. Maksas par tirdzniecības pakalpojumu aprēķins

17. Maksu par tirdzniecības pakalpojumu aprēķina kā fiksētu maksājumu par katru saistīto lietotāju gazificēto objektu gadā.
18. Maksu par tirdzniecības pakalpojumu aprēķina šādi:

$$M_{tirdz} = \frac{I_{tirdz \text{ kopā}}}{N_{ab}},$$

kur

M_{tirdz} – saistīto lietotāju maksa par tirdzniecības pakalpojumu [EUR/gadā];

N_{ab} – kopējais saistīto lietotāju gazificēto objektu skaits.

4. Dabasgāzes cenas noteikšana

19. Dabasgāzes cenu veido maksa par tirdzniecības pakalpojumu un dabasgāzes tirdzniecības cena (turpmāk kopā – dabasgāzes cenas elementi).
20. Aprēķinot dabasgāzes tirdzniecības cenu noteikšanas periodā, ņem vērā faktiskās dabasgāzes iepirkšanas izmaksu novirzi. Dabasgāzes tirdzniecības cenu noteikšanas periodā aprēķina šādi:

$$C_n = \frac{C_{dg} \times Q_{tirdz} + T_{kr} \times N_{kr} + \sum_n T_{pārv n} \times N_{pārv n} + I_{nov}}{Q_{tirdz}} + K_{pārv},$$

kur

C_n – dabasgāzes tirdzniecības cena noteikšanas periodā [EUR/kWh];

C_{dg} – dabasgāzes iepirkuma cena noteikšanas periodā [EUR/kWh];

Q_{tirdz} – prognozētais dabasgāzes tirdzniecības apjoms noteikšanas periodā [kWh];

T_{kr} – dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifs [EUR/kWh/krātuves ciklā];

N_{kr} – rezervētā dabasgāzes krātuves jauda dabasgāzes tirdzniecībai saistītajiem lietotājiem [kWh/krātuves ciklā];

$T_{pārv n}$ – n jaudas produktam apstiprinātais dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifs [EUR/kWh/dienā/gadā (cet., mēn., d., dienas laikā)];

$N_{pārv n}$ – rezervētā dabasgāzes pārvades sistēmas jauda dabasgāzes tirdzniecībai saistītajiem lietotājiem, izmantojot n jaudas produktu, [kWh/ dienā/gadā (cet., mēn., d., dienas laikā)];

I_{nov} – iepriekšējā dabasgāzes tirdzniecības cenas noteikšanas perioda faktisko dabasgāzes iepirkšanas izmaksu novirze no plānotajām dabasgāzes iepirkšanas izmaksām [EUR];

$K_{pārv}$ – maksa par izejas punkta Latvijas lietotāju apgādei izmantošanu [EUR/kWh].

21. Publiskais tirgotājs vienlaikus ar dabasgāzes tirdzniecības cenas projektu iesniedz izmantoto uzglabāšanas un pārvades sistēmas pakalpojumu ekonomisko pamatojumu, norādot, kādi jaudas produkti un kādā apjomā tiks izmantoti, nodrošinot dabasgāzes uzglabāšanu un pārvadi saistīto lietotāju vajadzībām.

5. Dabasgāzes cenas elementu noteikšanas procedūra

5.1. Dabasgāzes cenas elementu projektu izstrādāšana un iesniegšana

22. Maksas par tirdzniecības pakalpojumu projektu publiskais tirgotājs izstrādā saskaņā ar šo metodiku, nosakot ieņēmumus, kuri nepieciešami tirdzniecības pakalpojuma izmaksu segšanai.

23. Publiskais tirgotājs aprēķina maksu par tirdzniecības pakalpojumu tā, lai kopējie nepieciešamie ieņēmumi nepārsniegtu publiskā tirgotāja pamatotās izmaksas, kas attiecinātas uz dabasgāzes tirdzniecības pakalpojumu saistītajiem lietotājiem.
24. Publiskais tirgotājs līdz katra gada 1.septembrim iesniedz regulatoram izvērtēšanai:
 - 24.1. maksas par tirdzniecības pakalpojumu projektu un tam atbilstošās izmaksas 12 mēnešu periodam, sākot no dienas, kad plānots uzsākt piemērot aprēķināto maksu, kopā ar minēto izmaksu pamatojumu;
 - 24.2. informāciju par iepriekšējā kalendārā gada ieņēmumiem no tirdzniecības pakalpojuma un kopējām faktiskām publiskā tirgotāja izmaksām, kas saistītas ar dabasgāzes tirdzniecības pakalpojuma sniegšanu saistītajiem lietotājiem.
25. Dabasgāzes tirdzniecības cenas projektu publiskais tirgotājs izstrādā saskaņā ar šo metodiku, nosakot ieņēmumus, kuri nepieciešami dabasgāzes iepirkšanas izmaksu, dabasgāzes pārvades pakalpojuma un uzglabāšanas pakalpojuma izmaksu segšanai.
26. Publiskais tirgotājs līdz katra gada 1.maijam, un 1.novembrim iesniedz regulatoram izvērtēšanai:
 - 26.1. dabasgāzes tirdzniecības cenas projektu un tam atbilstošās izmaksas sešu mēnešu periodam, sākot no dienas, kad plānots uzsākt piemērot aprēķināto dabasgāzes tirdzniecības cenu, kopā ar minēto izmaksu pamatojumu;
 - 26.2. informāciju par dabasgāzes tirdzniecības cenas noteikšanās periodā plānotajiem ieņēmumiem no dabasgāzes tirdzniecības saistītajam lietotājiem (atsevišķi norādot ieņēmumus no tirdzniecības pakalpojuma), faktisko dabasgāzes iepirkšanas izmaksu novirzi;
 - 26.3. informāciju par iepriekšējo sešu mēnešu ieņēmumiem no dabasgāzes tirdzniecības saistītajam lietotājiem (atsevišķi norādot ieņēmumus no tirdzniecības pakalpojuma) un kopējām faktiskām publiskā tirgotāja izmaksām, kas saistītas ar dabasgāzes iepirkšanu saistītajiem lietotājiem.
27. Publiskais tirgotājs var iesniegt regulatoram pamatotu pieprasījumu atļaut pašam noteikt dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu saskaņā ar šo metodiku.

5.2. Dabasgāzes cenas elementu projektu izvērtēšana

28. Dabasgāzes cenas elementu projektus regulators izvērtē likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” tarifu izvērtēšanai noteiktajos termiņos.
29. Regulators apstiprina vai noraida dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu, izvērtējot to veidojošo izmaksu pamatojumu.
30. Dabasgāzes cenas elementu projektu izvērtēšanas laikā publiskais tirgotājs var iesniegt dabasgāzes cenas elementu projektu labojumus un papildinājumus.
31. Ja regulators ir devis atļauju, atbilstoši Enerģētikas likuma 107.panta trešajai daļai publiskais tirgotājs pats nosaka dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu saskaņā ar šo metodiku, ievērojot turpmāk norādīto kārtību:
 - 31.1. publiskais tirgotājs ne vēlāk kā 30 dienas pirms jauno dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas spēkā stāšanās brīža publicē dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” un vienlaikus iesniedz regulatoram dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu, pamatojumu dabasgāzes cenas elementiem un dabasgāzes cenai un informāciju par iepriekšējā perioda faktiskajām izmaksām un jaunās dabasgāzes cenas elementu un

- dabasgāzes cenas prognozētos datus, un citus dokumentus, kuri pamato jaunos dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas aprēķinu;
- 31.2. regulators 21 dienas laikā pēc jauno dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas saņemšanas izvērtē iesniegto jauno dabasgāzes elementu un dabasgāzes cenas atbilstību šai metodikai un iesniegto dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas ekonomisko pamatojumu;
- 31.3. ja regulators 21 dienas laikā pēc dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas saņemšanas nav pieņēmis lēmumu par iesniegtās dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas neatbilstību šai metodikai vai nav noraidījis dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas ekonomisko pamatojumu, tad dabasgāzes cenas elementi un dabasgāzes cena stājas spēkā publiskā tirgotāja noteiktā laikā;
- 31.4. ja regulators 21 dienas laikā pēc dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas saņemšanas pieņem lēmumu par iesniegto dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas neatbilstību šai metodikai vai noraida dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas ekonomisko pamatojumu, tad dabasgāzes cenas elementi un dabasgāzes cena nestājas spēkā publiskā tirgotāja noteiktajā laikā. Pieņemto lēmumu regulators septiņu dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta publiskajam tirgotājam un publicē oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” paziņojumu par pieņemto lēmumu, kurā atsauc dabasgāzes cenas spēkā stāšanos.

6. Noslēguma jautājumi

32. Šīs metodikas 24. un 26.punkts stājas spēkā, kad tiek apstiprināti saskaņā ar šajā metodikā noteikto kārtību aprēķinātie dabasgāzes cenas elementi un dabasgāzes cena.
33. No 2017.gada 1.jūlija līdz brīdim, kad stājas spēkā šīs metodikas 3.un 4.nodaļā noteiktie dabasgāzes cenas elementi, dabasgāzes cenā, kas noteikta atkarībā no saistītā lietotāja dabasgāzes patēriņa apjoma gadā, iekļauj:
- 33.1. sistēmas pakalpojumu komponenti, ko nosaka summējot ar Regulatora 2008.gada 24.jūlija lēmumu Nr.247 apstiprinātajos AS „Latvijas Gāze” dabasgāzes diferencētos tirdzniecības gala tarifus iekļauto pārvades sistēmas pakalpojuma komponenti un dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumu komponenti;
- 33.2. ar Regulatora 2008.gada 24.jūlija lēmumu Nr.247 apstiprināto tirdzniecības pakalpojuma tarifu attiecīgam dabasgāzes patēriņa apjomam gadā;
- 33.3. dabasgāzes tirdzniecības cenu, kuru aprēķina šādi:

$$C_N = \frac{C_{lig\ kraj\ N} \times Q_{tirdz\ kr\ N} \times F_k + C_{lig\ N}}{Q_{tirdz\ kr\ N} + Q_{tirdz\ t\ N}} + K ,$$

kur

C_N – dabasgāzes tirdzniecības cena noteikšanas periodā [EUR/kWh];

$C_{lig.kraj.N}$ – pēc FIFO (“pirmais iekšā – pirmais ārā”) metodes aprēķinātā no dabasgāzes krātuves izņemamās dabasgāzes cena N cenas noteikšanas periodā [EUR/kWh];

$Q_{tirdzn.kr.N}$ – dabasgāzes krātuvē uzglabātais un saistītajiem lietotājiem piegādājama dabasgāzes apjoms cenas noteikšanas periodā [kWh];

F_k – dabasgāzes iepirkuma finansēšanas izmaksu koeficients;

$C_{\text{lig.N}}$ – dabasgāzes iepirkuma (līguma) cena dabasgāzei, ko piegādā saistītajiem lietotājiem bez dabasgāzes krātuves starpniecības N cenas noteikšanas periodā [EUR/kWh];

$Q_{\text{tirdzn.t.N}}$ – saistītajiem lietotājiem piegādājama dabasgāzes apjoms N cenas noteikšanas periodā, neizmantojot dabasgāzes krātuvi [kWh]; K – korekcija par starpību starp šīs metodikas 33.1.apakšpunktā noteikto sistēmas pakalpojumu komponenti un šo sistēmas pakalpojumu faktisko komponenti un starpību starp iepriekšējā periodā piemēroto un faktisko dabasgāzes tirdzniecības cenu [EUR/kWh].

34. Līdz 2017.gada 30.jūnijam dabasgāzes cenu piemēro saskaņā ar šīs metodikas 33.punktu, neiekļaujot korekciju K.
35. Publiskais tirgotājs papildus dabasgāzes cenai piemēro maksu par dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu atbilstoši spēkā esošajiem dabasgāzes diferencētajiem sadales pakalpojuma tarifiem.
36. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 27.septembra lēmumu Nr.1/25 „Dabasgāzes tirdzniecības tarifu aprēķināšanas metodika” (Latvijas Vēstnesis 2013, 193.nr.).
37. Metodika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”.

Priekšsēdētājs

R.Irklis